

Wychodzi codziennie o godzinie 3. popołudniu, z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych.

Przedpłata wynosi:

W MIEJSCU kwartalnie . . . 4 złr. 50 ct.
miesięcznie . . . 1 „ 50 „

Z przesyłką pocztową:

miesięcznie . . . 2 złr. — ct.
w państwie austriackim . . . 6 „ — „
do Prus i Niemiec . . . 6 „ — „
Belgii i Szwajcarii . . . po 7 złr.
Włoch, Turcji i księstw Nadd. . . 50 ct.
Serbii . . . 50 ct.

Numer pojedynczy kosztuje 10 ct.

L W Ó W d. 25. LIPCA.

Oratorskie wawrzyny przewodziły radkalistom francuskim, jakie sobie zebrał na wystąpieniu w Bordeaux w roli kandydata do rządów Francji — zwiędła przed jej bym może, niż wawrzyny jego wymowy parlamentarnej. Tekę przeżywała, jaka mu się przedstawiała w perspektywie dalszego rozwoju losów francuskich zostać może na zawzięcie li obłocznym marzeniem; lecz słowo jego o dwóch prądach we Francji republikańskiej, dwóch uprawnionych kierunkach politycznych: zachowawczym i postępowym, któreby się luzowały w rządach rzeczywistych — jeden inicjując rozwój instytucji republikańskich, a drugi przeprowadzając w życie i obyczaj narodu dokonane zmiany zasadnicze — ta myśl zdaje się być od pierwej chwili cechą ruchu wyborczego i stanie się prawdopodobnie rzeczywistością w najbliższym rozwoju Francji, opartej o powszechne głosowanie, ujęte w system „wyborów listami.“

Znamy jest niezadowolnienie unii dziś Francją rządzącej i gotującej się do wyborów pod nazwą „komitatu republikańskiego narodowego“, z zachowania się konserwatywnych członków tej unii, czyli tak zwanego „lewego centrum.“ Naprawdę zaprzeczając „Journal des Debats“, iż politycy ci znajdujący w pomienionym dzienniku główne swe oparcie, ani myślą o oddzielnym wystąpieniu. Współczucie niemal z mową pana Clémenceau ukazał się także list do wyborców departamentu Pas de Calais, podpisany przez pp. Ribot, Graux, Ausart i innych, który ile wiemy może być pewny uznania p. Savy, a wygląda w zupełności jak manifest stronnictwa. Manifest ten wzywa wyborców do współdziałania przy ugruntowaniu republiki, „poza którą dla Francji nie istnieje nic pewnego, a możliwymi są jedynie rewolucja, wojna, domowa i anarchia.“

Ugruntowanie to republiki wedle programu manifestu ma nastąpić przez rząd pojednawczy, przez zdecydowaną postępową politykę, przez praktyczne reformy, przez niedopuszczenie osłabienia rządu pełną gminą autonomią (kwestia Paryża przedewszystkiem), przez utrzymanie konkordatu z 1804 r., zabezpieczającego państwo przed polityką klerykalną a swobodę duchowieństwu, przez godną a ogólną i oszczędną politykę zagraniczną, przez zaprowadzenie instytucji zabezpieczających los robotników, przez oszczędność budżetową i skasowanie budżetów nadzwyczajnych, przez popieranie rozwoju bogactwa krajowego, zmniejszenia ciężarów i protekcję rolnictwa, przez rozwój marynarki i żegluga wewnętrznego. Oto jest program pełny, jak sądzimy, konserwatystów republikańskich.

Program ten popierać będzie z konieczności wielu monarchistów umiarkowanych; tak jak dziś już wielu monarchistów nieprzejednanych lub nieprzebieganych jawnie i skrycie popiera obóz radykalny wśród radykałów, sądząc, że przez to obecnemu rządowi i grupie rządzącej najszybciej grunt z pod nóg usuną a rzeczywistym

doprowadzą do upadku. Wśród takich konstatacji politycznych, pytamy: gdzie jest istotnie miejsce na dawnych oportunistów, skompromitowanych upadkiem Ferry'ego i polityką jego pozbawioną celów, a nie mających własnego silnego przewództwa. Oportuniści zdaniem naszym są wydani na łaskę i niefasę obecnego rządu, panów Brisson i Freycinet, przeciw którym niedawno wiedli wojnę podziemną, a których tytuły do dalszych rządów są z pewnością tyleż co najmniej uprawnione, ile panów Clémenceau i Ribot.

Przy ustaleniu się zatem dwóch prądów w Rzeczypospolitej, zapowiadanych przez pana Clémenceau, nie wiele się więc zmienia w faktycznym stanie Francji, nie wiele w niej zmienia na teraz i powszechne wybory na podstawie nowego prawa mające się dokonać, a oczekiwane z gorączkowym natężeniem tak przez stronnictwa wewnętrzne Francji, jak i przez politykę mocarstw, którym na postawie Francji zależy dla dróg i kierunku ich spraw zewnętrznych. Jeżeli weźmiemy pod uwagę, że stronnictwa najradikalniejsze, z wyjątkiem nie wiele ważących jak się okazało anarchistów, snując najniebezpieczniejsze programy, nie wyrzekają się deputowanego z Montmartre i po jego „mowie ministerjalnej“, lecz stawiają na czele swoich kandydatów — to przyznać trzeba, że ogólne wrazenie ruchu wyborczego to pozostaje, iż rzeczywista we Francji utrwała się i porządkuje, mimo niezliczonych wikałów i błędów popełnionych.

Z taką prognozą wyjdzie ona zapewne z wyborów przed listy. Czy to wystarczy zaś jej na epokę przesilenia w polityce ogólnej świata, czy to wystarczy nawet na tę chwilę, gdy wypadnie najwyższą władzę rzeczywistą, h reprezentacyjną i rozjemczą z pozoru, przełożyć z rąk pana Grévy'ego, w inne ręce, na nowy lat okres. — to znów inne pytanie.

Jenerałowi Grant, b. prezydentowi Stanów Zjednoczonych, należy się w chwili jego zgonu wspomnienie cześć od świata. Zdobycyca Richmond'u, pozostanie na zawsze pamiętnym w dziejach i imię jego zapisane tuż obok imienia Washingtona, bo kładąc kres krwawej wojnie secesjonistycznej, ugruntował Stany na drugą epokę dziejową, przeprowadził je przez pierwsze dziejowe przesilenie. Jako rząca państwa następnie, dwukrotny prezydent Stanów, nie odpowiedział niezadowolnieniu ani oczekiwaniom tych, którzy oczekiwali być może szybszego ich ukształtowania się i rozwoju, ani tych nawet być może, którzy pragnęli w nim widzieć po prostu godnego następcę prezydentów — gospodarzy amerykańskiej rzeczywistopolitej. W każdym razie utrzymał on rządy Stanów, wysłanych ze strasznego przejścia i ich stunki międzynarodowe na wysokości szanowanej w świecie, a złożeniem władzy w okresie prawem zaznaczonej, choć prawo mógł objąć, dał dowód cnoty obywatelskiej, godnej poszanowania i naśladowania w całym świecie.

Postać czysto amerykańska, wzniesie-

niem się swoim i działalnością, chociaż tam tylko mogąc być należycie ocenioną, jenerał Grant, to jednak czynem jaki dokonał i zasługami swymi obywatelskimi należy do świata — który też zaszczytną o nim pamięć na zawsze zachowa.

Na podstawie autentycznych informacji donosimy, że Rada powiatowa grodzieńska została rozwiązana. O sprawie tej dowiadujemy się: Rada pow. tamtejsza konstytuując się, wybrała swym prezesem p. Edwarda Weissmana, a wiceprezesem p. Bazylego Dmuchowskiego, kierownika miejscowej szkoły żeńskiej. Cesarz zatwierdzając wybór pierwszego, odmówił zatwierdzenia wyboru p. Dmuchowskiego, skutkiem czego na porządku dziennym posiedzenia grodzieńskiej Rady powiatowej z dnia 7 b. m. postawiono ponownie wybór wiceprezesa Rady powiatowej. Gdy przyszło do wyboru, wszczęła się długa, niezwykle burzliwa dyskusja, ostatecznie jednak wybrano powtórnie wiceprezesem p. Dmuchowskiego. Prezes p. Weissman wstrzymał wykonanie powyższej uchwały, a zarazem oświadczył, iż mandat składa. To samo uczynili także pp. Niezabitowski, Schiffner, Filipowski, Henze i dr. Kolischer.

Przydział namiestnictwa zawiadomiony o tem, polecił natychmiast, bez porozumienia się z Wydziałem krajowym, p. Augustowi hr. Dzieduszyckiemu, pełniącemu w Gródku funkcję starosty, by Radę powiatową rozwiązał, a z zamianowania tymczasowego Wydziału, prowadzenie spraw poruczył dotychczasowemu prezesowi Rady powiatowej. Zarządzący to wszystko, odniósł się dopiero wtemczas namiestnictwo do Wydziału krajowego z zapytaniem: czy ten się zgadza na rozwiązanie Rady powiatowej grodzieńskiej za ponowny wybór p. Dmuchowskiego, będący aktem wyraźnej niełojalności wobec poprzedniego niezatwierdzenia cesarskiego. Zarazem namiestnictwo zaproponowało, by aż do uskutecznienia nowych wyborów, zarząd sprawami należącymi do zakresu działania Rady powiatowej powierzono: pp. Włodzimierzowi Niezabitowskiemu, jako prezesowi, tudzież pp. Adolfowi hr. Brunińskiemu, Henrykowi Florekiemu i ks. Michałowi Kulmatyckiemu z zastępstwem pp. Stan. Agopszwicza, Mendla Kohna i Jacka Morila.

Wydział krajowy na posiedzeniu z d. 21. bm. przychylił się do tych wniosków c. k. Prezydium namiestnictwa.

Korespondencje „Gazety Narodowej“.

Rzym, d. 21 lipca.

(X). Ks. Melchers arcyb. kolonij i ks. Moran arcyb. sidnejski w Australji, mający otrzymać obywatelstwo, przybyli już do Rzymu, drugi nawet nierównie wcześniej niż się spodziewano. Nie więcej już nie stoi na przeszkodzie przyszłemu konsystorzowi, który miał się odbyć wczoraj, ale odbędzie się zapewne najpóźniej w przyszły poniedziałek d. 27 b. m. Oprócz ks. Pawła Melchersa i ks. Patrycego Morana kreowani na nim będą kardynałami: ks. Placyd Schiaffino oliwetanin, biskup nissenski in partibus, sekretarz kongregacji biskupów i zakonników; ks. Alfons książę Capeceatello di Castropagano arcyb. kapuański; ks. Franciszek Battaglini arcyb. boloński i monsignor Karol Cristofari, audytor generalny kamery apostolskiej. Książę Schiaffino, Capeceatello i Battaglini uchodzą w oczach stronnictwa kardynała Pitry za liberałów. Stronnictwo to usiłowało wszelkimi sposobami przeszkodzić ich kreacji, ale Ojciec Święty nie dał się wcale wzruszyć podstępami, radami i protestami, jakie otrzymywał w tym przedmiocie.

Zdaje się rzeczą niewątpliwą, iż Papież bądź na konsystorzu poprzedzającym nadanie kapelusza, bądź na drugim tajnym, na którym zamkła a potem otwiera usta nominatom i nadaje im pierścień i tytuł kardynalski, wygłosi allokucję, w której

nie tylko mogąc być należycie ocenioną, jenerał Grant, to jednak czynem jaki dokonał i zasługami swymi obywatelskimi należy do świata — który też zaszczytną o nim pamięć na zawsze zachowa.

Na podstawie autentycznych informacji donosimy, że Rada powiatowa grodzieńska została rozwiązana. O sprawie tej dowiadujemy się: Rada pow. tamtejsza konstytuując się, wybrała swym prezesem p. Edwarda Weissmana, a wiceprezesem p. Bazylego Dmuchowskiego, kierownika miejscowej szkoły żeńskiej. Cesarz zatwierdzając wybór pierwszego, odmówił zatwierdzenia wyboru p. Dmuchowskiego, skutkiem czego na porządku dziennym posiedzenia grodzieńskiej Rady powiatowej z dnia 7 b. m. postawiono ponownie wybór wiceprezesa Rady powiatowej. Gdy przyszło do wyboru, wszczęła się długa, niezwykle burzliwa dyskusja, ostatecznie jednak wybrano powtórnie wiceprezesem p. Dmuchowskiego. Prezes p. Weissman wstrzymał wykonanie powyższej uchwały, a zarazem oświadczył, iż mandat składa. To samo uczynili także pp. Niezabitowski, Schiffner, Filipowski, Henze i dr. Kolischer.

Przydział namiestnictwa zawiadomiony o tem, polecił natychmiast, bez porozumienia się z Wydziałem krajowym, p. Augustowi hr. Dzieduszyckiemu, pełniącemu w Gródku funkcję starosty, by Radę powiatową rozwiązał, a z zamianowania tymczasowego Wydziału, prowadzenie spraw poruczył dotychczasowemu prezesowi Rady powiatowej. Zarządzący to wszystko, odniósł się dopiero wtemczas namiestnictwo do Wydziału krajowego z zapytaniem: czy ten się zgadza na rozwiązanie Rady powiatowej grodzieńskiej za ponowny wybór p. Dmuchowskiego, będący aktem wyraźnej niełojalności wobec poprzedniego niezatwierdzenia cesarskiego. Zarazem namiestnictwo zaproponowało, by aż do uskutecznienia nowych wyborów, zarząd sprawami należącymi do zakresu działania Rady powiatowej powierzono: pp. Włodzimierzowi Niezabitowskiemu, jako prezesowi, tudzież pp. Adolfowi hr. Brunińskiemu, Henrykowi Florekiemu i ks. Michałowi Kulmatyckiemu z zastępstwem pp. Stan. Agopszwicza, Mendla Kohna i Jacka Morila.

Wydział krajowy na posiedzeniu z d. 21. bm. przychylił się do tych wniosków c. k. Prezydium namiestnictwa.

Przegląd polityczny.

Lwów d. 25. lipca.

(Graz. Volksblatt o konieczności utworzenia i zadaniach projektowanego klubu centrum. — Kijewskanin o autonomii odrębności Galicji. — Sprawa z wieniami węgierskimi na uroczystościach gimnastycznych w Dreźnie. — Nowy projekt co do następstwa na tron brunszwicki. — Nowe propozycje Rosji w sprawie przesyłki zulfikarskiej. — Dalsze rokowania — bezprzedmiotowe. — Köln. Zg. o obecnym stanie rokowań angielsko-rosyjskich. Stanowisko Niemiec. Mosk. Wied. wobec zatargu afgańskiego. — Blł o wykupie gruntów w Irlandji i o mieszkaniach dla robotników, w Izbie lordów. — Wiadomości o ruchu macedońskim).

Graz. Volksblatt, organ projektu klubu centrum, kruszy dalej kopie w obronie idei Liebachera i innych ultrasów klerykalnych. Ostatni artykuł tego pisma przedstawiający jest formalnie wspaniałą wartość argumentami, mającymi udowodnić rzekomą potrzebę utworzenia partji, która by sprawę autonomii traktowała ze stanowiska ściśle konserwatywno-chrześcijańskiego i która by nie tylko znała „Koronę czeską“ wyłączenie i austriacki sznał „Rzeczypospolitej polskiej“, ale „dążyła do autonomii, bacznie jednak przedewszystkiem na interesach monarchii austriackiej, dynastji habsburgskiej i ludu, któryby za tem daleką była od wyłączenia narodowego stanowiska.“

Organowi katolików styryjskich wydaje się utworzenie osobnego klubu katolickiego o tyle konieczniejszem, że z obzu dajacjonalistów wyszedł projekt wyłączenia Galicji z Bukowiną i Dalmacji, co byłoby ze wszelkich miar niekorzystnem dla stronnictwa katolicko-konserwatywnego. Rozwiązanie kwestji narodowościowej widzi Graz. Volksblatt jedynie w idei chrześcijańskiej.

„Klub centrum — powiada — stoi na chrześcijańskim gruncie równouprawnienia, a tylko na tym gruncie uciechnąć mogą fale nienawiści narodowych. Klub centrum nie ustanie pouczać wyborców swoich o obowiązkach względem mówiących innymi językami i w spełnianiu ich sam będzie przykładem najlepszym. Tego samego je-

dnak żądać będzie także od narodowości niemieckich i ich reprezentantów.“

Możnaby przypisać szanownym inicjatorów nowego klubu do muru i spytać, gdzie i w czem zagrażają narodowości niemieckiej temu biennemu „uciesnieniu niemiectwu“ w Austrii — ograniczamy się jednak na samem zaznaczeniu faktu, że dziwnie na tym punkcie schodzi się program stronnictwa klerykalnego z krzykami i jękami dajacjonalistów, którzy skarżą się nieustannie na preponderancję Słowian w Austrii.

O autonomii odrębności Galicji w taki sposób wyraża się Kijewskanin:

„Ofiarowanie Polakom galicyjskim zupełnej autonomii w duchu odbudowania „Polski austriackiej“, mogłoby mieć rezultaty wcale niepożądane dla całej monarchji Habsburgów. Historyczna przeszłość Polaków wykazała, że niezdolni są oni do samostojnego bytu, i doprowadziła do rozbioru Polski. Wypady 1831 r. były ostatnim ruchem obumarłego państwowego organizmu, a bunt w 1863 r. komedją polityczną, w większej części przygotowaną wpływami zagranicznymi. Stanowisko, zajęte przez Polaków wśród reszty Słowian, wytworzyło z nich oddzielną grupę, niechęćą mieć nic wspólnego ze światem słowiańskim. Postępowanie Polaków względem ludności ruskiej w Galicji, jest tylko dalszym ciągiem polityki, jaką prowadził w południowo-zachodniej i północno-zachodniej Rosji, kiedy stanowili tam zwykły panujący. Następstwa tej polityki panów polskich są znane dostatecznie. Jak rząd austriacki zapatrjuje się na niemiecko-polskie zachcianki odbudowania „Polski austriackiej“, dotąd niewiadomo. W każdym jednak razie sprawa to o tyle ważna, iż nie mogłaby być przeprowadzona bez wiedzy Rosji i Prus, które uczestniczyły w rozbiórce w 1793 r. Zniesienie królestwa Polskiego nastąpiło wskutek wzajemnego porozumienia trzech mocarstw, żadne też z tych państw nie ma prawa odbudowywać oddzielnie swojej części.“

Afront wyrządzony narodowi węgierskiemu na najbliższych gimnastycznych niemieckich w Dreźnie, poruszył niezwykle opinię publiczną w Węgrzech. Poseł Hegeduss ogłasza w dziennikach, jako prezes węgierskiego Towarzystwa gimnastycznego, długie pismo, w którym przytacza także zaproszenie, przesłane gimnastykom węgierskim na uroczystości drezdeńskie. Z powodu zajęć i stanowiska swego poselskiego Hegeduss nie mógł wziąć udziału w jeździe. Dalej opowiada, że Towarzystwo gimnastyków węgierskich uchwaliło nie jechać do Dreżna korporacyjnie. Członkowie mogli się jednak udać pojedynczo, tylko nie w uniformie. Bądź co bądź otrzymali zaproszenia i za gości powinni byli być uważani. Z dalszych wywodów posta Hegedussa wypływa, że zarówno Niemcy jak i Węgrzy nauczają się siebie wyścignąć mogą z zajęcia tego w Dreźnie, którego zresztą ani na karb Niemiec, ani Węgier kłaść nie można.

Köln. Zg. wspomina o projekcie zwolenników ks. Cumberlanda, na podstawie którego sam książę, jako pretendent do tronu brunszwickiego o stał się niemożliwym, ale pięcioletni syn jego może przejąć na siebie wszelkie prawa do tronu po zrzeczeniu się ich przez ojca. Wspomniana gazeta pruska zwalcza ten projekt namietnie. Zdaniem jej wielkie kwestje polityczne nie mogą być rozwiązywane ze stanowiska interesów rodzinnych. Przyszły władca Brunszwiku powinien dać prawdziwie i szczerze rękojmię wierności dla państwa niemieckiego, a prawa jego do tronu spoczywać winny na interesie państwa, a nie na starych pretensjach rodzinnych. Urzeczywistnienie zaś projektu, wedle którego synowi ks. Cumberlanda nadano prawo następstwa na tronie brunszwickim, tymczasem zaś oddano rządy w ręce rejencji, przedłużałoby tylko niepożądany stan tymczasowości i ostateczne rozstrzygnięcie niemieckiej kwestji oddaliłoby do terminu lat piętnastu. Cały ten projekt, kończy Köln. Zg. ulubisz zresztą w najwyższym sto-

NIEZNAJOMA.

Nowelka.

przez

KRYSTYNĘ.

(Ciąg dalszy.)

II.

Widowano odtąd panią Rozmarję zawsze samą, w toaletach bogatych lub skromnych na pozór, w teatrze, na koncertach i różnych przedstawieniach. Pani Rozmarja, jako kobieta, która nie chce być otezoną, nie rozpowiadała nigdy naprzód o swoich zamiarach, znajomi musieli ją więc dopiero wszędzie odnajdywać, chcąc się do niej zbliżyć. A kiedy zwykle cała publiczność zajęta była jakim przedstawieniem, wtedy ona swobodnie zajmowała się publicznością, jakby upatrzyła kogoś oczami, czy też wyczekując na wejście.

Tak samo działo się podczas zwidzania miasta i na spacerach.

Pan Włodzimierz, który przecuciem wiedziony zawsze czy z bliska, czy zdaleka koło niej się znajdował, zauważył również, że pani Rozmarja porobiła znajomości w różnych warstwach towarzystwa, chcąc wszędzie bywać, a w każdym kółku umiała się znaleźć stosownie, lecz wszędzie jedną jakby wiedzioma była myślą.

W towarzystwie poczęto różne robić przypuszczenia, korzystne lub niekorzystne z jej zachowywania się; byli nawet, którzy mniemali, że jest to a niej jakaś mania.

U siebie zaś przyjmując, była najprzyjemniejszą, gościom jedynie oddana, weelsza, naderwała wdzięk rozmowie, wybornie umiała ją kierować. Dla każdego znalazła słowo stosowne i odpowiedni przedmiot rozmowy. Rozkochni w

niej zwykle tak panowie, jak nawet panie, opuszczali jej salon.

Ale kiedy zaproszona, wracała znów do swych zwykłych obserwacji, znów doprowadzała do niecierpliwości całe swoje towarzystwo.

Pani Rozmarja zwykła się była tak urządzać, że opuszczając które z miast po paru miesiącach pobytu, robiła sobie znajomości do następnego, dokąd się miała udawać, i tym sposobem otwierał się dla niej wstęp do najpiękniejszych domów, a dalej znów sobie już znajomości miejscowe wyrabiała.

Karnał miał się już ku końcowi i pani Rozmarja zamyslała opuścić Poznań; ledwo ją uproszono, żeby na jakiś publiczny dobroczynny bal jeszcze pozostała. Pragnęła ją może towarzystwo po raz ostatni między sobą oglądać, bo nie przedko coś zjawi się tak powabnego, jak owa pani poważna, wdowa 24-letnia, piękna i bardzo majetna.

Ukazała się też po raz ostatni na tym balu tak uroczu, że kto ją widział wówczas, nie zapominał nigdy.

Nie wiedzianno, co było podziwiać, czy toaletę czy samą panią, a wszystko stanowiło przepyszna całość, jaką towarzystwo poznańskie kiedykolwiek u siebie przyjmowało. Obsypano niewymownymi grzesznościami i pochwałami panią Rozmarję, która dnia tego po raz ostatni żegnała Poznań tyle jej sympatyczny i za parę dni go opuściła.

Włodzimierz był co się zowie rozkochny, ale obojęcie pani Rozmarji tak zawsze chłodnie i nawiśnie grzeczne nie dawało mu nawet promyka nadziei wzajemności z jej strony. Bywając u niej, zawsze widywał w salonie, zwłaszcza, gdy sami znajdowali się tylko mężczyźni, towarzyszkę jej, pannę Sylwję, która z robotą w ręku siedząc przy oknie, czasem brała udział w rozmowie.

Była ona starsza od pani Rozmarji, bardzo wyszatkona osobą, która nie uczęszczając z nią na bale, towarzyszyła jej czasem w innych wy-

cieczkach po mieście. A widąc był między nimi serdeczny stosunek. Włodzimierz powziął zamiar, rozmówić się z Sylwją i jej rady zasięgnąć co do dalszych starań o rękę pani Rozmarji, które postanowił prowadzić, pomimo jej odjazdu.

Kiedy więc wiedział, że zastanie w domu samą tylko Sylwję, udał się do niej, i szczerze, otwarcie wypowiedział uczucia swoje dla pani Rozmarji. Badał delikatnie, czy serce jej nie zajęte, i jak tylko mógł najdelikatniej natrącił o tem jej wiecznem rozpatrywaniu się w towarzystwach, czy by szukała kogo, koby się jej mógł podobać — chociaż całe jej zachowanie się nie wskazywało tej myśli, tego poczucia nawet, przebieżnie robiła wrażenie, jakby się podobać nie chciała nikomu.

Panna Sylwia odpowiedziała mu krótko, czy mówić nie chciała, czy też więcej od niego nie wiedziała sama.

— Jestem, panie, w domu pani Rozmarji od choroby jej męża, którego bardzo serdecznie kochała, lubo w porównaniu z nią już był starcem. Po jego śmierci mieszkała u rodziców, i mnie już wienczas sierotę, towarzyszkę z pensji z Paryża, na zawsze wzięła do siebie. Po skończonej żałobie, podczas której nikogo nawet nie widywała, wybrałmym się w podróż, i od czterech lat, panie, jeżdżymy po całym świecie, zimą po stolicach, latem po różnych zakładach wód — a pani Rozmarja zawsze jest taką, jaką ją pan teraz poznałeś. Ja sama zadawałam sobie nieraz pytanie, co ją tak jak Żyda wiecznego pędzi po świecie, bo posiada na Wołyniu przepyszne majątki, do których nawet nie zajrzała; tak to coż raz dalej jeżdżymy bez odpoczynku. Byłmymy już w Londynie, Paryżu, Berlinie, w wszystkich wielkich miastach zagranicznych i polskich, teraz nie wiem nawet, dokąd się udajemy.

— Ale co to jest, droga pani, czy tęsknota, czy nudzenie się — boć przecież nie mania podróżowania?

— Ja nie wiem, panie, ale się tem martwię, gdyż całą duszą kocham panią Rozmarję; to a-

nielskiej dobroci i szlachetności kobieta, i życie poświęciłabym dla jej szczęścia — a nie zrobił nie mogę, ani wypłynąć najczulszem słowem na jej postanowienia, które są jakby ze stali kute, niewzruszone.

— Tak niewzruszone, jak moje postanowienie starania się o rękę pani Rozmarji — dorucił Włodzimierz. — Chocbym i lata miał czekać na nią, nie zrażę się niczem, skoro teraz pewny jestem, że serce jej jest wolne. Dziękuję pani; wróciłaś mi spokój, bo tylko wątpliwość co do tego mogła mi zatruwać, odbierając wszelką nadzieję. Dziś jam silny wola, i wytrwale czekać potrafię.

— Cieszę się z tego postanowienia, bo panu sprzyjam, odgadując w nim szlachetnego człowieka, któryby ją mógł uściesliwić.

Pani Rozmarja, zegnana przez swych znajomych i wielbicieli, odprowadzona na kolej do wagonu wystanego kwiatami, z wielkim pozostawieniem zalemu opuściła Poznań, udając się do Dreżna.

III.

Na piaseczystych wybrzeżach Północnego morza w morskim zakładzie kąpielowym w Scheveningen, przechadzała się wieczorem hr. Hliska przy odgłosie muzyki wśród tysiąca osób, które się przesuwaly na wielkiej pod gołem niebem tarasie Grand Hotelu. Wzburzone morze pętrząc się rozbijało o płaskie brzegi, pozostawiając po sobie byszczące smugi foforencji, które niknąc w oddali, sprawiały przepyszny widok swą grą migotliwych światła i pochłaniających je bałwanów.

Grand Hotel jest niezwykłych rozmiarów, zabudowany, z widokiem na pełne morze, w trzy skrzydła, o wielkich werandach, pod które z obrznych kipiących samowarów o każdej godzinie rozdawano herbatę.

Hotel, parapiętnowy gmach, mieścił w sobie setki z różnych stron świata zebranych gości, przybyłych ratować tutaj swe zdrowie. Po długich i licznych kurytarzach, przebiegających w

rownych kierunkach cały ten falansteryczny budynek, snuło się zawsze pełno osób, a w olbrzymiej sali dwa razy dziennie zmieniała obiady po 100 osób w cztery rzędy, ledwo mogły pomieścić stołowników. Usługa zrezna, cicha, prędko na komendę obsługiwała gości bez zmieszania sylku. Osób pełno, lecz gwaru nie było wcale, bo przeważnie przebywający byli Anglicy, którzy tak cicho mówią i spokojnie się zachowują, że siedząc obok nich, nie można rozróżnić, jakim językiem rozmawiają z sobą.

Pani Rozmarja miała swój pokój na dole z oknem o jednej wielkiej szybie zsuwającej się z góry, przy którym siedząc napawać się mogła słonawem, niesionem od morza powietrzem.

Bawiła już od tygodnia w Scheveningen, ale było jej tam strasznie smutno. Wychowana wśród Alp szwajcarskich, w pośród cudnych widoków i zieleni, lubiącą namietnie kwiaty, ta martwa nadmorska płaszczyna, której nawet trawa zielona nie urozmaicała, wprowadzała poczęła w melancholiczne usposobienie. Niemal dodawały także splenu na wysokich słupach wśród piasku osadzonych, oznaczających niby bramy wejdną do zakładu, umieszczonych wielkich rozmiarów dwa brązowe wilki, których był w górę wzniesione, wyć się zdawały — przynajmniej na każdym takim robiły wrażenie; słyszało się w myśli ich złowrogi głosy.

Widok morski nagradzał wprowadzić te dziwkość natury, bo kiedy o poranku statki rozwinięły czerwone holenderskie żagle, a mgła przesłoniła cały widok, spuszczały się na morze, zdawało się, że one w powietrzu szubują, i od tego widoku trudno już czy było oderwać. Lub kiedy znowu słońce rozdarło mgły zasłone i ukazało się w całym majestacie, kąpiąc w morzu swe blaski, sprawiało takie cudownie piękne obrazy, że na te chwile można było o innych zapomnieć.

Lecz niestety! pochmurne, ołowiane zwykle niebo tych stron, bardzo rzadko dostarczyć zwykło tych pięknych widoków. A dusza zawsze w

pnia ks. Cumberlandowi, albowiem uważa go za niezdolnego do rządów i odbiera mu władzę, jaką posiada ojciec nad dziećmi.

Mówią o nowych propozycjach, jakie Rosja poczyniła Anglii w sprawie przemyku zulfikarskiego. Trzęść ich nie jest jeszcze znana, gdyby jednak zmierzają miały ku temu, aby Zulfikar uczynić przedmiotem kompensaty za Meruczak, z góry można przewidzieć, że zostaną odrzucone. Anglia bowiem czuje się tak samo zobowiązana względem emira co do Meruczaka, jak i Zulfikaru.

Rokowania — zapewnia korespondent *Pester Lloyd*a z Londynu — toczyć się będą dalej, aby nie wyglądało, że rokowania utknęły zupełnie. Salisbury unika nadto wszelkiego powodu do naruszenia drażliwości Rosji, i nie zażądał nawet wyjaśnień w sprawie gromadzenia sił rosyjskich na granicy Afganistanu, albowiem żądania tego rodzaju wywołują w Petersburgu — zawsze efekt jak najgorszy. W Londynie — powiada rzeczony korespondent — wiedza bardzo dobrze, że gromadzenie wojsk przez Rosję nie jest uzasadnionem chwilową sytuacją, lord Salisbury jest jednakże na tyle roztropnym, aby nie popełniać błędów Gladstona i nie robić kwestii honoru o-ręża, w której nie można zgoda rachować na ustępstwo ze strony cara.

O obecnym stanie rokowań angielsko-rosyjskich otrzymuje *Köln. Zg.* następujący telegram z Londynu:

„Zdziwienie prasy rosyjskiej z powodu zaniekowania pism angielskich jest nieuzasadnionem, gdyby bowiem nawet niepokój był za nadto silny wyraz znalazł w panice na giełdzie, to przecież same pisma rosyjskie nie zaprzeczają, że Rosja gromadzi siły na granicy Afganistanu. Sytuacja jest obecnie ciągle taką, że niepokój na giełdzie powtarzać się będą musiały i powtórzą się niejednokrotnie, zanim zawarta zostanie zgoda pomiędzy Anglią a Rosją. Jest nadzieja, że przyjdzie ona wreszcie do skutku, ale w jej rychłość wątpią nawet ci, którzy najbardziej są przekonani o konieczności pokoju po stronie Rosji, a miłości pokoju po stronie Anglii.”

„Osobliwą jest — powiada dalej korespondent *Köln. Zg.* postawa niektórych gazet rosyjskich względem Niemiec. Usiłują one przekonać swych czytelników, że polityka Niemiec zmierza do tego, aby koniecznie wywołać wojnę pomiędzy Anglią a Rosją. W rzeczywistości tymczasem dla każdego nieuprzedzonego jest jasnem, że Niemcy mają wielki interes w utrzymaniu pokoju, i że wszelkie przeciwnie twierdzenia pochodzą z nie-wiadomości albo złości.”

Rozbierając pierwsze przemówienie parlamentarne lorda Salisbury'ego, *Mosk. Wied.* do takich dochodzi wywodów:

„Epokę stref neutralnych i krajów-bufierów powinna zastąpić epoka granic elastycznych i szeroko-terytorjalnych, z placówkami do działań zaczepnych.”

„Biedny Afganistan! — ubolewa z tego powodu organ kaskowy. — Czy będzie on buferem, czy czemkolwiek bądź innem, zawsze, wedle głębokiego przeświadczenia Anglików, wypadnie mu przypłacić pograniczną swą własnością za dobro-dziejstwa cywilizacyjnego ich sąsiedztwa. Jaką-kolwiek granicę na północy uważa by Rosja za dogodną dla siebie, i chociażby najściślej jej przestrzegała, — widocznie nie wyliczy Anglii ze strachu od zaczepki, chyba tylko stanow-cze oświadczenie ze strony Afganów, iż jeśli południowi ich sąsiedzi koniecznie chcą trapić się obawami, niechże niepokoją się u siebie w do-mu. Gdy już Rosja trwale umocni się w swoich środkowo-azjatyckich posiadłościach, usunąwszy wszelkie powody do granicznych nieporozumień z rzeczywistymi swoimi sąsiadami: Persją, Chi-nami i Afganistanem, — być może, iż i Anglia usłucha rady Afganów, i cofnie się ze wszyst-kiemi swemi zachciankami do swej indyjskiej skorupy.”

Co do kwestji traktatów tylko, *Moskiew. Wied.* zgadzają się zupełnie z lordem Salisburyem: „Zarówno dla Rosji jak i dla Anglii jest wi-docznem, że przedwczesnymi umowami a tem mniej traktatami, sprawy nie są łatwiej. Traktaty są tylko formą, w którą wlewa się rzeczy-wicie osiągnięte już porozumienie; trwałymi zaś mogą być wówczas dopiero, gdy stają się zabez-pieczaniem następującej zgody. Nam się zdaje więc, że dalszej jeszcze do ukończenia kwestji spornej rosyjskich i angielskich interesów, nale-żałoby zostawić swobodny rozwój, wspólnie z tak zwaną kwestją afgańską.

W angielskiej Izbie lordów przyjęte zostało d. 20. b. m. przedłożenie rządu, podające sposo-b wykopu gruntów przez dzierżawców w Ir-landji, wymieniałe mianowicie pomoc rządową na ten cel w kwocie pięciu milionów fnt. szter-lingów jako 4% pożyczkę, spłacaną przez dzie-

rzawców w przeciągu lat 49. Bil o mieszkaniach dla robotników został również przyjęty bez zmian donioślejszych.

W ostatnim numerze bułgarskiego dzien-nika *Makedonskij Hlas* znajdujemy następujące szczegóły o pojawieniu się oddziałów buntowniczych w Macedonii. „Pierwszy oddział buntowniczy macedoński zjawił się w pobliżu Kostendzila. Zrabowawszy w tem mie-scie skład broni, powstańcy przeszli granicę buł-garską i wkroczyli do Macedonii, w zamiarze po-dążenia się z Bułgarami, którzy powstałi w wi-lajecie bitolskim. Oddział ten składał się z 53 ludzi, pod dowództwem b. oficera rosyjskiego, Kałmykowa. Dowiedziawszy się o pojawieniu się powstańców, władze tureckie bezzwłocznie za-wiodły o tem tureckich dowódców wojsko-wych D. 19. (31) maja powstańcy doszli do Stru-micy, ale tu napadło na nich wojsko tureckie, w sile 4.000 ludzi. Powstańcy zajęli obronne sta-nowisko i ostrzelali się. Pod wieczór urządzili przernę się przez otaczające ich wojska. Z o-krzykiem „hurra!” rzucili się na Turków i u-dało im się przebić, przyczem zginęło około 200 Tur-ków w poległych i rannych. Bułgarzy także zna-czną stratę ponieśli. Niektórzy z nich uciekli, inni dostali się do niewoli. Co się stało z Kał-mykowem, niewiadomo. Jedni utrzymują, że po-legł, inni żną twierdzą, że ciężko ranny uwie-ziony został przez swoich.”

Jenerał Ulisses Simpson Grant

Grant umarł. W osobie jego zeszła ze świa-ta jedna z najwybitniejszych historycznych po-staci — umarł genialny dowódca, dzielny maż stanu, wielkoduszny, ideałami wolności i huma-nitaryzmu natchniony człowiek, którego imię za-pisane zostanie niezatartymi głoskami na kartach dziejów.

Czem w zeszłym stuleciu był Washington dla utworzenia północno-amerykańskiej rzeczo-pospolitej, tem był Grant dla wewnętrznego umo-cnienia Stanów Zjednoczonych.

Ulisses Simpson Grant urodził się d. 27. kwie-tnia 1822 r. W 17. roku życia wstąpił do akademii wojskowej w West Point. Po ukończeniu studiów zaczął się ze stopniem oficera do wojska, od-bił wojnę meksykańską, w której został odzna-czony stopniem kapitana. Po ukończeniu wojny wydzierżawił farmę koło St. Louis, zajęcie to je-dnak nie odpowiadało jego chęciom, wstąpił więc do garbarni swego ojca i tam pozostał do wy-buchu powstania.

Odtąd dopiero datuje się jego bohaterska działalność. Zorganizowawszy na własną rękę korpus ochotników, został mianowany pułkowni-kiem 21. pułku ochotników w Illinois. Następnie jako jenerał brygady dał się poznać Thompson-owi, dowódcy sprzymierzonych, jako wódz wytra-wny i doświadczony.

Po bitwie pod Kentucky popłynął rzeką Mis-sissippi o gwałtownem startem zajął w r. 1861 obóz sprzymierzonych pod Belmont. W styczniu 1862 r. zajął fortecę Denelson i wziął do niewoli 14.623 ludzi. Ten świetny czyn przyniósł mu stopień jenerał-majora i nominację na głównodo-wódzającego w stanie West Tennessee. Po wielu jeszcze potyczkach, z których zawsze zwycięsko wychodził, postanowił Grant otworzyć ruch na Mississippi przez zajęcie Vicksburga, co mu się po zwycięstwach udało.

Podczas tych walk spadł Grant z konia i musiał kilka miesięcy pozostać zdala od pola bi-ty. Przyszłszy do zdrowia, zajął fortecę Buck-ney i Breckinridge, zmusił sprzymierzonych do odstąpienia od oblężenia Knoxville i za to został mianowany jenerał-majorem armii regularnej, a nieco później głównodowodzącym armii zjedno-czonej. Rozpoczął tedy ściganie nieprzyjaciela i wszelkie trudności, jakie w drodze przez pusty-nię napotykał, przezwyciężał; pomimo tego do-piero w kwietniu roku 1865 przełamiał linię je-nerała sprzymierzonych, Lee'go, który ze szcząt-kami swej armii podał się Grantowi. Dnia 25. lipca 1865, nadał kongres Grantowi nowo utwo-rzony stopień jenerała armii, a prezydent John-son zamianował go sekretarzem wojennym w mie-jscie z urzędu złożonego Stanton'a.

Jednakże gdy senat złożenie Stanton'a unie-ważnił, ustąpił natychmiast Grant ze swego urzędu.

W r. 1868 dnia 20. maja został Grant na zgromadzeniu republikanów w Chicago wybrany prezydentem 214 głosami przeciw 80. Zaraz po objęciu urzędu popełnił Grant błąd, który popeł-niali wszyscy jego następcy aż do Clevelanda, mianowicie, że pozwalał politykom z zawodu wywierać wpływ na siebie. Niechęć z tego po-wodu wzrosła jeszcze bardziej, gdy Grant po-czynił kroki celem anektowania rzeczypospolitej

Domingo. Układ odnośny został przez senat u-nieważniony.

Gdy Francja ogłosiła się rzecząpospolitą, sprzął Grant zmianie formy rządu i przeto o-budził niechęć w amerykańskich Niemcach, która się jeszcze bardziej spęgotowała, gdy Grant za-rządził na wielką skalę sprzedaż broni z arsena-lów związkowych.

Ponieważ Grant nie zaprowadził szybko re-form, jakich się po nim spodziewano, część jego stronników sprzeniewierzyła mu się i postawiła na kandydata do prezydentury Horacego Gree-ly'ego. Grant jednak został wybrany.

Podczas drugiego urzędowania przyszedł do zawikłań, które miały swoją podstawę w kwes-tjach finansowych i stosunkach na południu. Po upływie czterolecia chcieli go jego stronnicy zn-o-wy wybrać prezydentem. Nie udało im się to je-dnakże, taksamo i w r. 1880.

W r. 1877 przedsięwziął Grant wielką po-dróż nokoło świata i wszędzie był przyjmowany z oznakami wielkiego uznania. Po powrocie o-siadał w Nowym Jorku i cały swój majątek wło-żył w spekulacje giełdowe. Z procesu z Fishem nieudrnieo wywnioskować, jak łatwowiernym był Grant. Kto w nim zaufanie wzbudził, temu go-tów był oddać wszystko, co miał, a nawet i dłu-gi ściągać.

Starania Randalla, aby Grantowi przyznano zasłużoną pensję jenerała armii, zostały uwię-dzione pomyślnym skutkiem i przez to okazał na-ród, że potrafił cenić zasługi, jakie Grant po-łożył około Stanów Zjednoczonych.

Wiadomości o śmierci Grant'a spodziewano się. Lekarze cierpienie jego uznali za niewyle-czalne i starali się tylko o przedłużenie mu ży-cia o kilka tygodni. Sam Grant, świadomy swe-go stanu dążył, pomimo cierpienia, do skończenia swych pamiętników, które złożył świadectwo o jego działalności i usiłowaniach, o skutkach tych-że i zawodach.

Kronika miejscowa i zamiejscowa.

Lwów d. 25. lipca.

* **Stan powietrza.** Obserwatorium szkoły po-litechnicznej donosi:

Wczoraj w dzień i w nocy padały deszcze chwilowe przy wietrze zachodnio-południowym, opad wynosił na dobę do godziny 9. z rana 2,5 mm. Średnia temperatura dnia była 11,5, najwyższa 15,5, najniższa w nocy 11,4, C.

Prognoza na dobę następną od 12. godz. w południe 25. lipca: Przy wietrze południowo-zachodnim, temperatura nieznacznie się podnosi, niebo przeważnie zamgłone, powietrze wilgotne, deszcz, opad nieznaczny. Obecny stan powietrza potrwa prawdopodobnie w całym kraju czas dłuższy.

* **P. dr. Majer,** prezes Akademii umiejętności, przybył do Szczawnicy, gdzie w pierwszych dniach sierpnia ma się odbyć uroczystość poświęcenia po-mnika śp. Szalazy, zapisodawcy tego zdrowiska na rzecz krakowskiej Akademii umiejętności.

* **P. Włodz. hr. Russocki,** dyrektor Towarzy-stwa kredytowego ziemskiego, dowiedziawszy się, iż za inicjatywą p. Stokowskiego, o czem wczoraj donieśliśmy, powstaje fundusz pomocy naukowej dla dzieł urzędników tej instytucji, ofiarował na ten cel 1000 zł.

* **Mianowania.** P. Stanisław Terlecki miano-wany został rzeczywistym nauczycielem szkoły etatowej w Jodłowie.

* **Odnaczenia.** Roman Malinowski, naczelnik urzędów pomocniczych sądu obwodowego w Wa-dowicach otrzymał za długoletnią a pożyteczną służbę złoty krzyż zasługi z koroną.—P. Franciszek Leing, dozorca zakładu leczniczego w Szczaw-nicy, za pięćdziesięcioletnią służbę ozdobiony został srebrnym krzyżem zasługi.

* **Doktorat.** P. Maurycy Stern, rodem z Ko-złowy, otrzymał na Uniwersytecie Jagiellońskim stopień d. praw.

* **Konfiskata.** Pisma robotniczego *Pracy* nr. 5, został skonfiskowany za ustęp o „zajściach w Be-rnie”, który naturalnie nie mógł być niedrażliwy.

* **W sprawie wydalenia** rodaków naszych przez władze pruskie i obowiązku obywatelskiej opieki nad nimi, tak pisze *Gaz. Toruńska*: „O ile ko-mitet (poznanski) zajmował się ma wystawianiem świadectw tym wygnańcom, którzy ich potrzebo-wać będą, a dalej o ile będzie im pośrednikiem do znalezienia miejsca i zarobku poza granicami monarchji pruskiej, zwłaszcza w Galicji za pomo-cą komitetu krakowskiego, o tyle działanie komi-temtu poznńskiego uważamy za pożyteczne i za-sługujące na poparcie. Jeżeli zaś komitet poznanski z góry głosi, że będzie udzielał zapomogi tym wygnańcom, którzyby byli całkiem bez fundusów, to sądzimy, że bierze na siebie za wiele, a co gorsza, że zdejmując przez to ciężar z rządu pru-skiego i zupełnie niepotrzebnie kładzie ciężar ten na społeczeństwo nasze. Chce się rząd pruski po-zbyć ludzi, których za cudzoziemców w polskich dzielnicach uważa, niechże to zrobi swoim kosz-tem. Jego więc rzeczą będzie odstawić ludzi tych do granicy i to też zrobić, gdyż nic innego mu nie pozostanie. A że według obowiązujących praw pruskich, który dotąd sam rząd w tym razie w zupełności uznaje, policji krajowej przysługują tylko prawo wydalenia „cudzoziemców” z kraju i za granicę, wydalenia zaś mają zupełny wybór, za-którą granicę udać się chcą i gdzie ją przejść za-klęć, nie ma więc wcale powodu do przypu-szczania, że wygnańcy nie będą się mogli dostać kosztem rządu pruskiego do Austrii i Galicji. Zważyż że należy i to, że taka obietnica z góry dana, namnożył potentów o pomoc materialną, ko-mitet zaś nie będzie miał najmniejszej kontroli i czy podają tam, dokąd się udać przed komi-te-tem zobowiązali. Jest prawda nieszczyśliwych wielu, ale między tymi jest niemało ludzi, któ-rych długoletnie tułactwo bynajmniej nie wycho-wało na ludzi takich, którymby zupełnie zaufać można. Nawet dostawiane świadectwa nie będą dostateczną rekompacją, że udzielana pomoc ma-terjalna nadużyta nie będzie. Radziłobyśmy przede-wszystkiem wstrzymać się z tem przekładaniem ciężaru z bark rządu pruskiego na nasze własne, gdyż zdaje nam się, że ciężarowi temu nie pod-o-lamy w zupełności, a dalej, że do takiej wzglę-dności i usłużności nie mamy wcale powodu, boć rozporządzenie wydające bodaj kogo do tak czyn-nej wdzięczności pobudzić zdolne.”

* **Na wystawie obrazów** i innych dzieł sztuki w gmachu szkoły politechnicznej, ulica Sapiehy, nadeszły temi dniami prace następujących pp. artystów: Rosowskiego, Krzesa, Dacyńskiego, Stachewicza, Pochwalskiego, Łuskiego, Mańkowskiego, Massalewskiej, przytem Horowitza „Portret prof. dra Szokalskiego z Warszawy”, Szwonickiego „Kaptowanie przed świątkiem”, obraz olejny większych rozmiarów, akwarele Juliusza

Kossaka, oraz rzeźby Bunscha i Władysława Go-sińskiego z Wiednia.

* **Rozprawa karna** przeciw p. Michałkowi, by-łemu dyrektoriowi banku kryłozasńskiego i p. Kin-dlerowi, niedawno uwiezionemu w Rasztowcach, odbędzie się w najbliższej kadencji sądu przysię-głych. Oskarżeni są oni o liczne oszustwa po-ziehne na szkodę banku, w sumie około 100.000 złr. Przyjmowali weksle do eskontu z podpisami nieboszczyków.

* **Z Nowego świata.** Energje naszego ma-gistratu można widzieć w okolicy szkoły Marii Magdaleny. Już przeszło od roku założono część nowej ulicy, (podobno nawet kosztem prywatnym) przez ogród t. zw. Prochaski i potrzeba tylko o kilkanaście kroków ją przedłużyć, by uzyskać wy-godną komunikację znacznej części przedmieścia ze szkołą i kościołem. Znając dbałość p. prezy-denta o dobro miasta, zwracamy się ku niemu, by raczył zarządzić jak najszybciej bezpośrednio po-łączenie tego przedmieścia z ulicą Sapiehy, a przez to i ze szkołą, kościołem i politechniką. Sprawa jest o tyle pilniejsza, że w zbliżającej się porze jesiennej liczny zastęp dzieci kotłując aż po pod mur św. Łazarza musi przebrnąć znane tam tylko błota po trzy razy dłuższej drodze, zanim się dostanie do szkoły.

* **Wypadki miejscowe.** Wskutek szybkiej a nieostrożnej jazdy woźnicy piekarsza Grubera zo-stał skałeczony przechodzień D. S., przyczem ma-ły chłopak Baruch Rudy, siedzący na owym wózku, wskutek silnego wstrząśnięcia spadł, kalecząc się w głowę. — Na kolei Karola Ludwika pałac Franciszek Andre, silnie się poparzył, pomocnik zaś maszynisty Antoni Taras, zeskakując z ma-szyn, złamał nogę. W obu wypadkach zarządzo-no śledztwo. — Na ulicy Zielonej, znaleziono po-druczone półtoraczne dziecko.

* **Komitet kolonii** wakacyjnych młodzieży szkol-niej wyzn. myśl. przyjętych 35 uczniów tutejsz. szkół ludowych wójła w niedzielę d. 26 lipca o godz. 10 przed połud. z placu Gołuchowskich wozami tramwajowymi na dworzec kolei Karola Ludwika z tamtąd pociągami kolei państwowej do Bolecho-wa, skąd wakacyjniści udadzą się podwodami na miejsce przeznaczenia do Włodzka.

* **Żniwiarze.** Onegdaj przybyła do Warszawy znaczna partja żniwiarzy z Galicji i Śląska au-strjackiego. Robotnicy ci podzielili się na dro-bniejsze kompanie i wyruszyli pieszo w różne strony Królestwa.

* **Jak się kontroluje bilety na kolei.** *Kurier warsz.* pisze: Po raz drugi już w bieżącym mie-siacu pasażerowie, jadący pociągami kolei Teres-polskiej doznają wcale niemiłych wrażeń. Wśród nocy rozlega się słowroźny głos świstawki, sy-gnał alarmujący, azywany do zatrzymywania po-giąd z groźnego jakiegoś niebezpieczeństwa. Tęni ów budzi się ze snu niespokojny, przypu-szczając jakiś nadzwyczajny wypadek; w takim niepokoju upływa dość długa chwila. Nareszcie po-ciąg staje. Przestraszeni dowiadują się, że pociąg został zatrzymany dla zrewidowania przez kon-trolora biletów pasażerskich. Czy nie można do-konać tej rewizji w sposób mniej alarmujący, np. w chwili, kiedy pociąg staje na stacji?

* **Oryginalny wniosek** postawił deputowany Beauquier podczas rozpraw nad budżetem w pa-ryskiej Izbie deputowanych. Zaprojektował zapro-wadzenie przy każdym ministerstwie, Rady zło-żonej z jedenastu członków Izby i pewnej liczby ku-pców, przemysłowców i dawnych urzędników.

Zadaniem takiej Rady byłoby czuwanie nad prawidłowem wykonaniem ustaw i administracją kraju i położenie końca biurokracji. Motywując swój wniosek, Beauquier wyraził się: „Teraz, kie-dy kto w jakim interesie przychodzi do biura, to go przyjmują jak psa na kregielni. To się musi zmienić.”

Słowa te przyjęto oklaskami, a projekt od-rzucono.

* **Listek z wycieczki**, piśmko ulotne na do-chód Stowarzyszenia drukarskiego „Ognisko” (4 stronicie in folio), jest do nabycia we wszystkich księgarniach. Cena egzemplarza 15 ct.

* **Jutro w niedzielę** dnia 26. lipca: św. Anny matki M.; — św. Akiły apost. — W poniedziałek d. 27. b. m.: św. Pantaleona; — św. Kyrka, Władymira.

* **Wiadomości policyjne** z dnia 24. lipca b. r.: Skradziono kociołek miedziany wart. 15 zł. Zgubiono portmonetkę z kwotą 2 zł. 36 ct. Znaleziono książeczkę do modlenia pod tytułem „Das betende Kind” w Miejskim ogro-dzie, różaniec z dwoma krzyżkami i dwoma me-dalnikami i dwa kluczyki na ul. Piaskarskiej.

Ło s z a k a gniajdel maści, trzy miesięcznego, przydane na ulicy Podwale, oddano do miej-skiego komisarjatu I. dzielnic.

Pewien handełs kupiwszy stary surdut, za-brał z tymże zapomnianą w kieszeni zastawniczą kartkę Zakładu zastawniczego i kredytowego d. l. 94054, na srebr. zegarek opiewającą.

— **Tarnopol** d. 24. lipca. (*Pieczyno tutejsze; curiosum*). Przed paru tygodniami ogólne narze-kania na pieczywo w mieście naszym produk-o-wane, sprawiły, że zajął się tą sprawą energicz-nie komisarz targowy p. S. Celem zarządzenia złemu i że wielu piekarzom skonfiskował wypiek. Najwięcej na tem ucierpiał piekarz p. W. Hen-drych, jak mający największą piekarnię, gdyż zabrano jemu znaczną ilość chleba; nie dość na tem, ucierpiał on podwójnie, bo oprócz, że mu zabrano chleb, na domiar przez kilkanaście dni dom ubogich i inne nie zapotrzebowywał od niego pieczywa. Cóż w tem za przyczyna? Oto ta, że chleb zabrany jako niezdrowy, oddano do domu ubogich, gdzie go spożyto. Chleb niezdrowy jest prawdopodobnie dla każdego równo szkodliwym; czy więc ubodzy mogli go użytkować? A jednak tak było. P. Hendrych chciał zapobiedz złemu, przedstawił próbkę zepsutej mąki do magistratu z oświadczeniem, że ma podobnej zepsutej kilka worów, żądając zakwestjonowania takowej, aby tym sposobem mógł odszukać szkodę na handla-rzu mąki, który zły mu sprzedał. Nic jednak dotąd nie zarządzone.

— **Wilno** (*Wystawa rolnicza*). Oddawna pro-jektowana wystawa koni i inwentarza w Wilnie, zdaje się, iż w tym roku przyjdzie do skutku. Zwolnienie rządowe, a nawet poparcie ze strony władzy już uzyskane, a zabieg i starania pp. Ursyna Niemcewicza, pierwszego inicjatora wystawy i p. Rubcowa prezydenta miasta, uwię-dzczą się zapewne pomyślnym skutkiem.

Wystawa ma się odbyć na placu katedralnym we wrześniu.

— **Zagrzeb** d. 22. lipca. (*Odpowiedź do sprawy zniknięcia aktów z archiwum kraj.*). Przyto-czona wczoraj przez nas uwaga: co się prawdo-podobnie stało z aktami, które zginęły z archiwum cborwackiego, pokazuje się jako zupełnie trafna. Miskatowicz ogłasza w *Pozorze* następujący list: „Stosownie do §. 1. art. ust. VII. z roku 1878 nadzór nad archiwum krajowem należy do bana. Od banatu, któremu przysługują prawo nadzoru, o-trzymałem polecenie, aby zachowane t. zw. kame-

ralne akta odesłać do prezydium namiestnictwa. co też jako podwładny banowi uczyniłem. Zapewne pan Tkalcis wie, że akta te nie należą do ar-chiwum krajowego, tylko w r. 1849 zostały tu z Budapesztu przywiezione i od r. 1853, gdy o-panowaniu węgierskiemu i mowy nie było, były tu przechowywane z powodu układów, jakie się toczyły między Chorwacją a rządem centralnym. Zresztą p. Tkalcis może być przekonany, że nie tylko jemu wyłącznie archiwum krajowe leży na sercu.

Miskatowicz. Sprawę tę podniesiono oczywiście ze wzglę-dów politycznych, a opozycja stara się uczynić ją sprawą państwową i przygotowuje się do ataku na bana, a zarazem oskarża Miskatowicza o zanied-banie obowiązków, nim jeszcze było wiadomem co się stało z dokumentami przeniesionymi w r. 1853 nieprawidłowo do Zagrzebia, a których zwrota już od r. 1853 się domagano.

Organa kompetentne pisząc o tem, robią u-wagę, że opozycja przekona się, iż ban w tym wypadku działał zupełnie prawidłowo, a archiwi-sta obowiązkowi swemu tylko zadość uczynił.

— **W Paryżu** bawi obecnie królowa Izabella. *Figaro* donosi o tem, i dodaje, iż celem podróży byłaby wycieczka Hiszpanii jest ostatecznie zado-czynieć związków małżeńskich najmłodszej córki królowej, ks. Bulalii z jednym z książąt niemiec-kich.

— **W Dreźnie** w czasie uroczystości „turne-rów” wydarzył się smutny przypadek, który stał się przyczyną okaleczenia kilkunastu osób. Koń jednego z członków zarządzającego komitetu, pre-straszył się wystrząsł z działa i zbiegłszy zrzucił jeźdźca i wpadł pomiędzy publiczność. Dwadzieś osób zostało jużto lekko, jużto ciężko skałeczonych.

— **W Londynie** ukazało się czasopismo p. t. *Gaiety*, poświęcone wyłącznie przyjemnościom ca-łej ziemi, główna jednak rubryka stanowi sam Londyn, oraz okolice jego. Główne działy wy-pielniają sprawozdania z teatrów i klubów, wia-domości o psach i koniach, kuchnia, polowanie, wy-ścigi i małżeństwa.

— **Monarchia austriacka w słowie i obrazie.** Niedawno oświadczyła się następczyni tronu, arc-yksiężna Stefania, z chęcią wzięcia udziału w ar-tystycznych pracach dzieła swego dostojnego mał-żonka: „Die österreichische Monarchie in Wort und Bild”. Arcyksiężna majaca jak wiadomo uz-dolnienie artystyczne, zwłaszcza w zakresie ma-larstwa i rysunków, wygotowała w tym celu kilka nader pięknych rysunków z natury z okolicy La-xenburga. Komitet artystyczny postanowił przyjąć trzy rysunki arcyksiężnej, a wyznaczone dla ar-tystki honorarjum wręczył jej w formie książeczki kasy oszczędności na imię córeczki arcyksiężniczki Elżbiety. Po otrzymaniu aprobacji arcyksięcia Rudolfa, udali się pp. hr. Wilcecz, prezes komi-temu artystycznemu, i p. radca dworu v. Weilen do Laxenburga celem wręczenia arcyksiężnej książ-ezki kasy oszczędności, którą dostojna artystka przyjecha z widocznem wzruszeniem, przyskakaj-ąc przechować ją dla swej córeczki. Do tej książ-ezki dodany był stosowny wiersz, ułożony przez Weilena.

— **Afera antysemitckiego kandydata.** W sław-nem mieście Szoboslo, wskutek śmierci repre-sentanta tegoż w Radzie państwa, miano rozpi-sać wybory; nie brakiło, jak pisał do *Nemzet*, kandy-datów ubiegających się o zaufanie współobywateli. Dwóch zwolenników najskrajniejszej lewicy i stronnik panowania węgierskiego stoją naprzeciw siebie na trybunie. Napisało tymczasem, aby ka-żdy okręg miał swego antysemitckiego kandydata. Jeden więc mąż ze szkoły mistrza Istocznego udał się tam, naturalnie w mniemaniu, że gdzie trzech się kłóci, tam pewnie czwarty zwycięży. Starał się też w Szoboslo pozyskać sobie jak najwięcej przyjaciół i głosów. Zaszczycił nawet jednego z wybitniejszych urzędników swojemi odwiedzinami i zapisał go, czy zechce prowadzenie tej „świątej sprawy” wziąć w swoje ręce. Urzędnik odpowie-dział, że on sam bez wyborców niewiele może, jeśliby jednak kandydat, nawiasem powiedziawszy brat posta-antysemity, udał się do kilku zna-komitych i ich sobie pozyskał, zwycięstwo będzie niewątpliwie po jego stronie. Równocześnie wy-mienił mu kilku obywateli i jednego z nich pan kandydat odwiedził.

Przyjął go obywatel najserdeczniej, ugościł i obaj zawarli przyjaźń, tembardziej, że widocznie sympatyzowali ze sobą. Wreszcie wyłożył kan-dydat swoje sprawę, że chciałby wystąpić jako kandydat antysemitki, i prosił gospodarza o popar-cie. „Serdecznie pana dziękuję, odrzekł wzru-szony gospodarz, że tak wiele zaufania we mnie pan pokładaś a mej osobie tyle wpływu przypu-szczasz, lecz niestety nie mogę tak zaszczepnym wezwaniom zadość uczynić, gdyż zechciej pan łaskawie zauważyć, że jestem przełożonym gminy izraelickiej.”

Teatr, literatura i muzyka.

Stefan Buszczyński: Znaczenie dziejów Polski i walk o niepodległość. Poznań 1893 r.

Sprawa Słowiańska. (Odczyty miane w uniwersytecie w Bolonii 1884 r. — przekład z włoskiego. Kraków 1884 r.)

Przez W. Z.

Rozważając dzieje cywilizacji ludów europej-skich, spostrzegamy niestety, że każda idea do-bra, że wszelka myśl poczciwa, że wszelka je-dynem słowem prawda, któraby jasnością swą po-winna od razu podbić, przekonać, — dopiero po długiej walce wyjątkowych jednostek zyskuje u-znanie i zwycięstwo. Nie ma też narodu, któryby w smutnem tem zjawisku nie brał większego lub mniejszego udziału.

Wziętem istotnie łączącym narody europej-skie jest tak mało odczuwania i pojmovana do-tąd idea indywidualizmu, a jako cecha ludów cywilizacji zachodniej. Idea ta, jako prze-ciwnieństwo z idea komunistyczną, przejmującą charakter ludów wschodnich, tak mało jest zna-ną i odczuwają w Europie, że obóz jej zwolenni-ków może należeć do najmniejszych, a ludzi u-znajających jej wartość i głoszących ją, możnaby policzyć na palcach.

Zdawałoby się, że my, jako najbliżsi sąsie-dzi tych ludów, a może największy mający w tem interes, najlepiej znamy tę sprawę, i najwięcej mamy znawców tej różnicy. Tymczasem wcale tak nie jest. Ściśle złączeni z cywilizacją zachod-nią, więcej się zajmujemy tem, co się dzieje choćby na najdalszym Zachodzie, niżli tem, co w najbliższem sąsiedztwie wschodniem. Więcej nas obchodzi i obchodzi jakaś zachodnia for-ma rządu, jakaś idea prawna, lub kwestja so-cjalna — niżeli rozwijająca się na wschodzie kwestja naszego bytu lub niebytu.

Ideę indywidualizmu poruszał przed pięć-dziesięcioletni laty Duchński, wydał się wszakże o-n a i jest do dziś tak u nas obcą, że jeszcze la-t temu kilka Józef Szujski, powaga na polu histo-

każdej chwili potrzebne wrażeń, któreby ją o-żywiły, zwłaszcza dusza Rozmarji, która tak mało miała zajętych chwil życia, w jakis rachunek obowiązkowy wciągniętych.

Kiedy ja morze i piasek zbyt smutno uspo-sabiać poczęło, wsiadała do powozu, udając się do Haagi, o godzinie drogi odległej, która ciągnęła się parkiem o najpiękniejszych zieleńości. Bliiskość morza nadaje powietrzu holenderskiemu jakąś dziwną przezroczystość, sprężystość, że tak po-wiemy. Obrazy też holenderskie odrazu poznać po kolorycie, wydymniającym się na tem tle, a mianowicie drzewa — chociaż niebo, najczęściej szare i posępne, obrazowi nie dodaje światła.

Haaga jest elegancka, spokojna, ze swemi domami z czerwonej cegły, kamieniami drzwia-mi, zasłoniętymi oknami, z pysznymi kwiatów o-grodami, przetrniętą wielu kanałami, osłoniętą mnóstwem drzew wielkich tak bujnej vegetacji, jaką tylko można w tej krasinie podmokłej wodą morską napotkać.

Kiokolwiek z Polaków przebywał po rok 1880 w Haadze lub Scheveningen, zapewne za-pamięta pułkownika gwardji narodowej i członka Izby niższej Sejmu holenderskiego, starego ba-rona Biberstein Zawadzkiego. Ojciec barona sta-żył za dawnych czasów w wojsku pruskiem, jako oficer. W czasach wojen rewolucji francuskiej przybył z armią pruską do Holandji i w niej po-został, ożeniwszy się z bogatą Holenderką.

Nasz Zawadzki za młodych lat służył w ar-mii Napoleona, odznaczył się, i dosłużył stopni i krzyża legii honorowej i pięciu innych orderów. A chociaż nigdy Polski nie widział, i słowa po polsku nie mówił, kochał Polskę i czuł się za-wsze Polakiem. Dlatego zapoznawał się skwapliwie z każdą przybywającą do Holandji polską rodzi-ną, wypytując się zaraz, jakiego herbu, i popisując się swym Biberstein Rogala; jeżeli nie blisko pokrewieństwo, to wywodził jakies parentele.

Dziwna to była figura ten holenderski Polak, a bardzo ujmującej powierzchowności starzec.

a za nim Akademia umiejętności, uznali po-
gody jego za rzecz oderwanej teorii. Dopiero
przed samą śmiercią inicjator „Teki Stań-
sława” wypowiedział, że nam z Zachodem i ty-
ko z Zachodem trzymać należy. Być może, iż to
wyznanie skłoniło różne wybitne nasze osobisto-
ści do ściślejszego zajęcia się i głębszego roz-
ważenia sprawy, bo dziś pan Paweł Popiel o-
wiedzie wypowiedzi, że nasze stosunki pań-
stwo-społeczne i moralne są z
gruntu inne od rosyjskich (zob. artykuł
p. t. „W druga rocznicę śmierci J. Szuskiego”
w „Przeglądzie: Powszechnym” za luty 1885 r. str.
IX.) Szanowny autor zastrzegł się, że wypowia-
dając to, nie miał bynajmniej na myśli zana-
wania wyższości naszych stosunków. Nikt też
poważny wypowiadając i głosząc idee komun-
istyczne, przenikając charakter Moskale, nie miał
na myśli nie podobnego. Chodziło bowiem i cho-
dzi tylko o to, byśmy poznali istotę charakteru
naszego i ludów pochodzenia tatarskiego, zos-
tawiając kwestię form cywilizacyjnych, w jakich
jest ten charakter objawia, a względnie ich ni-
ższości lub wyższości do dalszej dyskusji.

Zdaje się, iż właśnie w skutek niezrozumie-
nia tego celu odrzucono poglądy Duchńskiego,
jako nietych politycznej natury, odmawiając im
wszelkich ściśle naukowych podstaw. Ląd pięć-
dziesiąt mija, a zwolennicy sławności Rosjan,
a następnie uniwersalnej jedności w charakte-
rach plemion i ludów, — co raz więcej tracą
grunt pod sobą, wobec wręcz przeciwnych, a bez
przerwy powtarzających się strasznych objawów
plemienia tatarskiego.

Wszelki zwrot na tem polu w opinii nasze-
go społeczeństwa z skwapliwością nam notowa-
ć wypada. Z niekłamana też radością przychylali-
śmy powyższy ustęp. Gdy to bowiem zrozumie-
my i rozpowszechnionem zostanie, wtedy do-
piero jasno się nam przedstawi nasze stanowi-
sko wobec wschodnich naszych sąsiadów i wy-
pływające ztąd obowiązki, a tem samem i zna-
czenie nasze w dziedzinie ludów europejskich.
Wtedy nie będziemy potrzebowali budzić życia
narodowego u naszych współbraci zjazdami ar-
cheologicznymi i rozkopawaniem gruzów, bo do-
daje jest świadectw dziejowych, dokumentów du-
chu i żywej jeszcze tradycji. Trzeba tylko szcze-
rzej miłości prawdy, szczerzenia się dla niej,
nieśwety nawet w nauce istniejącej u nas zascian-
kowości!

Nieocenionem źródłem do poznania z tego
stanowiska naszych stosunków politycznych są
właśnie przytoczone dzieła p. Stefana Buszczyń-
skiego, z których tutaj chcę podać sprawozdanie.

Przedewszystkiem pozwolę sobie powiedzieć,
a uważam to za rzecz bardzo ważną, że autor
nie jest już mężem dobrze posiwiałym w służbie na-
rodowej. Oprócz przeto wielkiej pracy i nauki,
której i nie jeden młody daje dowody, przynosi
nam wielki zasób doświadczenia, przetrwano-
nych myśli: tego tak rzadkiego dzisiaj pokarmu!
A jeżeli powiem, że myśli te dziwnie są stopione
z bólem i miłością, a wolne od tak przykrego
na dziś nowatorstwa, będącego w nauce dziejów na-
szych, to nie będę przesadził. Wiele z tych myśli
pożyczyłem z dzieł, które w dalekiej od oso-
bistych widoków, jeżeli powiem, że myśli te są
tylko szczerem odbiciem w dziejach prawdy fak-
tycznej i psychologicznej, to tylko spełni najsu-
mienniejszy mój obowiązek.

Pan S. Buszczyński jest autorem wielu dzieł
wysokiej wartości, które niestety są w naszym
społeczeństwie bardzo mało, albo i całkiem nie-
znane. Jeśli wymienię niektóre, jak: „La deca-
dence de l'Europe” Paris, — lub skrócenie tegoż
„Le catechisme social, plan d'une organisation
politique” Paris; „Die Wunden Europa's” Leip-
zig, „Ameryka i Europa: studjum historyczne i
finansowe, Kraków; „Historja Rusi” (w Albumie
narodowego muzeum, Rapperswil 1872) — to ja-
dyńdnie dla okazania, że szanowny autor ma ba-
rdom poważną przeszłość za sobą, która tem wię-
cej powinna nas dla niego dożywać.

„Znaczenie dziejów Polski” jest dziełem
mogącym wysoko zainteresować nie tylko każdego
Polaka, ale i każdego cudzoziemca. Jest to po-
niekąd zbiór znakomitych szkiców historii euro-
pejskiej, ugrupowanych około dziejów Polski.
W wykonaniu tej pracy autor miał w względzie
jak sam powiada, zarówno cudzoziemców, jak
naszych czytelników. Wszelako najwięcej miał na
myśli, choć oczyszczenia w obec młodzieży pol-
skiej dziejów naszych z wiekowej pleśni, jaka
nagromadziła się na nich od rzucanych lekko-
myślną ręką potwarzyńców pośpisów. „W prze-
kazanym, że każdemu ukształconemu Polakowi nie
są obce ważniejsze zdarzenia historii ojczyznej,
autor ogranicza się tylko na lekką ich wzmiankę,
a równoległe stawia obok główniejsze obrazy
z życia innych narodów dla porównania.

Tę paralelę poprzeda autor „ogólnym rysem
ducha polskich ustaw i obyczajów dla wprowa-
dzenia czytelnika na pole badań różnicy, istnie-
jącej między stanowiskiem Polski a położeniem
krajów zachodniej i środkowej Europy.” Z tej róż-
nicy wysnuwa autor naturalne przyczyny smu-
nych walk o niepodległość choć smu-
nych, ale nieuniknionych; następnie wykazuje
ich znaczenie, już nie tylko ze względu na

nas samych, ale i ze względu na wszystkie lu-
dy europejskie. Wreszcie podaje obraz carstwa
rosyjskiego, i zastanawia się nad tem, czy po-
łączenie Polski z Rosją jest możliwe w przyrodo-
wych ich warunkach, czy nie, a tem samem daje
odpowiedź dla całego Zachodu, jaki może być
modus vivendi z tą ostatnią.

Oto treść i cel powyższego dzieła.
Ramy niniejszego artykułu nie pozwalają mi
wiele się rozwodzić nad tą pracą, będącą pra-
wdziwą skarbnicą dla umysłu, pragnącego odo-
łotać czystością prawdy i jasnością poglądu wo-
bec dzisiejszych zatrzutych prądów. Nie mogę je-
dnak powstrzymać się od przedłożenia chociaż
główniejszych myśli autora. Być może, iż to za-
chęci światła publiczność naszą do bliższego za-
poznania się z tem dziełem nieocenionem pod
względem poglądów narodowych i historycznych.
(Dok. n.)

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Sprawozdanie

o stanie urodzajności i postępie żniwa we wschodnich
powiatach Galicji — ułożone z raportów statysty-
cznych Zarządu gospodarskiego.
(Przedruk wzbrouny)

Rok bieżący szczególniejszy jest pod wzglę-
dem meteorologicznym. Niesłychane upały, prze-
platane nawałnymi deszczami, burzą i gradami,
wywarły wielki wpływ na stan urodzajów. Od
3—12-go bm. powtarzały się codziennie grady w
różnych okolicach kraju, mniejsze i większe wy-
rządzając szkody. Przy ciągłej spiekocie i desz-
czach wszystkie zboża nagle dościsły, tak iż żni-
wa rozpoczęło o wiele wcześniej niż zazwyczaj,
mianowicie już około 10. b. m. Na wyszczerbione
ziarno wywarło to skutek niepomysłny; ziarno
będzie szczerzej, a omłot nie tak obfity jak
się spodziewano. Pomimo tego jednak zboża bę-
dzie dosyć i na urodzaj tegoroczny uskarżać się
nie można. Wszystko naraz dościsła, tak że gę-
bą mieć można podostatki młota, to nie ty-
ko pszenica i żyto mogłoby już być zebrane i
zwiezione, ale także jęczmiona, grochy, a nawet
owies w wielu miejscach już zdłubać zaczyna i
niebawem będzie gotów pod sierp lub kose.

Rzepak wszędzie dobrze zebrano.
Pszonicy banatki zbiór wszędzie prawie
ukończony, ziarno piękne. Miejscami nieco psze-
palone, i szcuple. Na śnieżną i rdzę na prze-
nicy uskarżają się w okolicach Rudek, Żydaczowa,
Zbaraza, zwłaszcza na grnatach wołoszańskich.
Żyto na słone rzadkie, ale ziarno dorodne.
Można się spodziewać dobrego namłota. W Sam-
borskiem zebrano około 9 kóp z morga. Na wce-
snych żytach jest wiele kłosów próżnych.

Jęczmień gotów do zbioru. Ziarno dobre.
Miejscami uciernał od posuchy. W okolicach
Kozowy gdzie niedziele śnieży się rzuciła na je-
czmiona. Ale największą szkodę wyrządza w o-
kolicach Wysocka w powiecie Brodzkim turkuc pod-
jadek. Aby wygubić tę kleskę zebrano tamże na
łanie 60 morgowym 281 żywych niedźwiadków i
12974 gniazd z jajami. Koło Rudek, Żurawna
i Żydaczowa wiele szkody myszy czynić nie prze-
stają. Bujniejsze jęczmiona burze powaliły. Gdzie
niedziele kosić już zaczęto. W przemyskiem w
połowie zebrany.

Owies wszędzie dobry.
Groch przeważnie dobry. W Sanockiem
grochy średnie, tudzież koło Żydaczowa i
Skala. Bób podobnie jak groch. W Sanockiem śred-
ni. W okolicach Radymna źle odkwitł wygląda
niedźnie. Zresztą dobry. Bobik podobnie.

Hreczka przeważnie dobra. Wczesne po-
sucha spaliła. W Złoczowskiem, w okolicach Kra-
snego i Brodów hreczki rzadkie i nierówne.
Wyka dobra, jeszcze zielona.

Kukurudza z małemi wyjątkami dobrze
wygląda. Obawiają się, czy późna dościsnąć przed
jesienią i mrozami.
Konieczyna uciernała, z powodu osuszy;
drugi porost stały. W ogóle zbiór dobry, choć
znacznie mniejszy od zeszłorocznego.

Mieszanki dobre.
Len zwłaszcza z nasienia oryginalnego spro-
wadzonego z zagranicy, bardzo piękny.
Konopie w wielu miejscach rzadkie i
niskie.

Kartofle należycie obrobione pięknie wy-
glądają. Jeżeli pociągna deszcze, to plon będzie
obfity.

Buraki uciernały bardzo przez posuchę.
Kapaśka dobra.
Chmiel kwitnie. W niektórych okolicach
mszyca na liściach pokazała.
Fasola kwitnie obficie.
Proso wyborne.
Siano wszędzie już zebrano przy sprzyja-
jącej pogodzie. Zbiór mniejszy od średniego zwa-
szcza na łąkach suchych.
Sady bardzo chybiły. Czeresnie zebrano
miejscami dosyć obficie; ale wsiżni nie było nic
prawie, bo wszystkie kwiaty przymrozki wiosenne
zniszczyły.

Robotnika do żniw płacono po 30—40
ct. dziennie w powiecie Cieszanowskim, od kopy
po 40 ct., koszarza 70 ct. Toż samo w okolicach
Kamionki Strumiłowej, gdzie w ogóle trudno o
robotnika. W okolicach podgórskich ceny bardzo
rozmaite, według warunków miejscowych, ale wy-
szsze od zeszłorocznych. Koło Turki płać dzień
pięsy 30—40 ct., ciągły 1.50—2 złr. W Sanoc-
kiem kosztuje dzień pięsy z sierpem 30—35 ct.,
ciągły parą bydła 1 zł. 30 ct. Koło Wysocka
nad Sanem sierp 50—60 ct., dzień ciągły 1.80—
2.20 ct. Koło Przemyśla sierp 40 ct., ciągły 2
złr. Koło Sadowej-Wisni 25—30 ct., dzień cią-
gły 80 ct. do 1 złr. 20 ct. Koło Rudek i w Sam-
borskiem robotnik w ogóle najtańszy, sierp płać
16—20 ct., koszarza 25—30 ct., żencowi od kopy
40 ct., dzień ciągły 80 ct. do 1 złr. Koło Pod-
hajec, Litwinowa, Rohatyna, Lipicy, płać dzień
pięsy 20—25 ct., żencowi od kopy 40 ct., cią-
gły 80 ct. do 1 zł. 20 ct. Koło Komarna sierp
kosztuje 30—35 ct., dzień ciągły 1 złr. Koło
Wojniłowa robotnika dostać łatwo i nie drogi. W
okolicach Żydaczowa kosztuje koszar 40—60 ct.,
sierp 35—40 ct., dzień ciągły 1 złr. 20 ct. do 1
złr. 50 ct. Koło Żurawna płać od kopy 30 ct.
na dnie po 25 ct. W Złoczowskiem płać po
30—40 ct. od kopy, ale tak małego snopa, że je-
den robotnik dziennie 3 kopy stawia, i jeszcze
trudno go dostać. Koło Skalatyna płać dzień pi-
ęsy 25—50 ct., dzień ciągły 1 zł. do 1 zł. 50 ct.
Koło Kozowy dzień pięsy 20—33 ct., ciągły 1
złr. do 1 złr. 50 ct. W okolicy Horodenki tru-
dno dostać robotnika za snop, zwyczajem podol-
skim. Po 50 ct. od kopy robiliły chętnie. W
Borszczowskiem płać także sierp 40—60 ct.
dziennie. Dzień ciągły parokony 2—3 złr. W
Kolomyjskiem dzień pięsy do sapania lub ple-
wienia płać 20—25 ct., koszarza i siekiernika
30—40 ct., plug 3 złr., wóz 1 złr. 20 ct.

Komitet Towarzystwa gosp. galic. ogłasza,
że VII. międzynarodowy targ zbożowy we Lwo-
wie, połączony z wystawą i premiowaniem chmi-
lu krajowego, odbędzie się dnia 6. i 7. paździer-
nika b. r.

Praga dnia 23. lipca. Agronomiczne stowa-
rzeszenie powiatowe w Selschan uchwałoło pe-
tycję do ciał prawodawczych, by równie jak
szkody wyrządzone przez pożary, grabieże i
powodzie, była także długotrwała posucha i
wilgoć, zaliczoną do tych klęsk elementarnych,
które uprawniają do częściowego lub całkowitego
opustu podatków; oprócz tego powinny być
taryfy zbożowe, zwłaszcza na kolejach państwo-
wych, w interesie rolnictwa znacznie niższymi.

Telegramy targowe z dnia 24. lipca:
Wiedeń: Pszenica za 100 kilo — zł. — do — zł. —, żyto — zł. — do — zł. —, okowita
29.50 do 29.75 zł. Budapeszt: Pszenica za
100 kilo na wlosne 7.85 do 7.87 zł.; rzepak na
sierpień-wrzesień 11.62 do 11.75 zł. Wrocław:
Pszenica 17.20 do — zł. m. żyto 14.30 do — zł. m.
owies 14.20 m.; rzepak —, spirytus 42.10 m.
Berlin: Pszenica żółta na lipiec-sierpień
167.50; żyto — m.; okowita 43. — m.; olej rze-
pakowy —. Paryż: Mąka za 159 kilo 46.60
franków; olej rzepakowy — fr., okowita — fr.
Nafta Wiedeń dnia 24. lipca: — zł. do — zł. do
— zł. Breme loco 760. — Hamburg loco 750. —
na lipiec 750. —, na sierpień-wrzesień 775. —
Antwerpia: na lipiec 19 1/2, Nowy-York: 8 1/2;
Filadelfia 8 1/2.

Wiedeń dnia 23. lipca. Na dzisiejszy targ
dowieziono 2720 sztuk cielat, 1926 nierogacizny
żywej, tudzież zabitej 170 i 2387 sztuk owiec.
Płacono za cielęta 36 do 44 zł., osobliwe 46
do 60 zł., za nierogaciznę żywą, warchlaki galic.
32 do 40 zł. za 100 kilo żywej wagi, za nieroga-
ciznę zabita 38 do 48 zł. za 100 kilo mięsa, za
owce do eksportu płacono 21 do 27 zł. za parę,
braki 12 do 16 zł. za parę.
Za nierogaciznę żywą ciężką węgierską 32 do
34 zł., średniościężką 30 do 33 zł. za 100 kilo
żywej wagi.

Wilhelm Amirovici & K. Schels

Ostatnie wiadomości.

Zapisujemy z przyjemnością, że „Politik” pra-
ska, podnosząc nasz artykuł przeciw niebezpie-
czeństwu rozpalania walki państwistyczno-pa-
nogermańskiej, a pomimo, iż wczorajsze „Narodni
Listy” przy swoim obstają — pisze dziś:
„Gazeta Narodowa pewną być może, że o ta-
kiej propagandzie w Czechach żaden dojrzały
człowiek nie myśli, a tembardziej jakikolwiek
czeski polityk.”
Oby tak też było, dodamy.

Gorliwość bez słusznej rozmyślności wydaje czę-
stokroć całkiem niepożądane rezultaty. Zaczna i
patriotyczna „Gazeta Polska” w Czerniowcach za-
cięższymi się oczywiście w pięknej roli, jaką
odegrała co do wspólnego obchodu przez Pola-
ków i Rusinów na Bukowinie uroczystości Me-
todiuszowskiej, czyni zarzut arcybiskupowi gr.
wsch. Morariniowi, iż ten zabronił swym wiernym

(tak jak i patriarchy karłowacki) szczególnego
obchodu tego święta, nie będącego wcale zresztą
w kościele wschodnim (nie rosyjsko-prawosła-
wnym) uroczystym świętem. Jakiegokolwiek mo-
gą być dążności arcybiskupa Morarina, przedewszys-
tkiem należy mu być swoboda pełna w sprawo-
waniu jego religijnych obowiązków; to było i
jest polską zasadą.

Ze stanowiska zaś polityki utylitarnej, dla
siebie samego, zdawałoby się nam, że „Gazeta
Polska” powinna się cieszyć tylko z tego, że ten
ksiądz kościoła wschodniego nie chce go
identyfikować z kościołem rosyjskim tem więcej,
jeżeli sam to wyraźnie wypowiada. — Czyżby
„Gazeta Polska” po rozważeniu, innego mogła być
przekonania?

Jest rzeczą pewną, że cesarz Franciszek Jó-
zef przybędzie do Gasteinu. W najbliższych dniach
przybędzie tam koniuszy cesarski Branko, aby
zrobić konieczne przygotowania. Opowiadają w
Gasteinie, że cesarz austriacki w piśmie odręcz-
nem do cesarza Wilhelma miał oświadczyć, że,
aby oszczędzić cesarzowi niedogodności podróży
do Ischl, sam przybędzie z cesarową do Gasteinu.
W odpowiedzi cesarz Wilhelm napisał, że będzie
się cieszył z przybycia cesarza Franciszka Józefa
do Gasteinu, ale pomimo swego wieku nie może
zgodzić się na to, by cesarzowa narażała się ze
swej strony na niedogodności podróży do Gasteinu;
ponieważ zaś pragnie widzieć cesarową, spo-
dziewa się znaleźć tyle siły i przybędzie także
do Ischl.

Większa część Czechów odjechała we środę
z Budapesztu, składając na pożegnanie wieniec
wawrzynowy na pomniku Petőfiego.

Z Sienicy w Starej Serbii donoszą, że 3000
zbrojnych Serbów z Bielopola z pięcioma działami
otoczyło d. 10. b. m. dom Osmana baszy, dom-
gając się pomocy przeciwko częstym napadom
Arnautów. Groźne zachowanie się Serbów skło-
niło Osmana do przyrzeczenia rychłej pomocy,
poczem oblegający rozeszli się. Osman zawezwał
atoli trzy oddziały nizamów z Bitola dla utrzy-
mania porządku, żądań Serbów nie uwzględnił
dotąd wcale, skutkiem czego obawiają się tam
ponownego powstania.

Nordd. Allg. Zig. oświadcza się zgodnie z
włoskim „Diritto” za obniżeniem międzynarodowej
taryfy telegraficznej, proponując: 50 centymów
taksy i 20 centymów od wyrazu, a między są-
siednimi krajami 10 centymów.

Posel chiński przybył wraz z orszakami z
Berlina do Paryża. Niema on polecenia zawarcia
traktatu handlowego z Francją, ale ma tylko wy-
razić ministrowi spraw zagranicznych zadowole-
nie z powodu podjęcia stosunków dyplomatycz-
nych między Francją a Chinami, i wręczyć
prezydentowi Rzeczypospolitej swoje listy wie-
rytelniujące, poczem wróci do Berlina.

Freycinet zakomunikował we czwartek ra-
dzie ministrów nominację ks. Hohenlohe na na-
miestnika Alzacji i Lotaryngii, witając ją serdecz-
nie, jako korzystną dla tych krajów i jako o-
bjaw umocnienia dobrych stosunków pomiędzy
ks. Bismarkiem a Francją.

Telegramy „Gazety Narodowej”.

Kolonja d. 24. lipca. W południe zaważyły
się na „Holzmarkt” domy pod nr. 75, i 77, za-
mieszkałe przez szesnaste rodzin. Do godziny 1.
wydobyto z gruzów jedenaście osób, po większej
części ciężko pokaleczonych; pod gruzami jest je-
szcze przeszło 60 osób.

Kolonja d. 24. lipca. Z gruzów obu zawa-
lonych domów wydobył po godzinie piątej ogień,
przez co dzieło ratunkowe zostało utrudnione.
Do godziny pół do 5. wydobyto 25 osób po więk-
szej części lekko uszkodzonych; cztery osoby
ciężko pokaleczone.

Domysłają się, że zaważenie nastąpiło wsku-
tek załamania się ściany, rozgraniczającej oba
domy.

Kolonja d. 25. lipca. Z powodu wybuchu
pożaru musiały być otworzone wodociągi w za-
walonych domach, w skutek czego powstało dla
zasypanych niebezpieczeństwo zalania.

Do godziny ósmej wyciągnięto 52 osób, —
między temi cztery nieżywe. Roboty około u-
przątnięcia gruzów zaledwie przed południem
ukończono.

Poczdami d. 25. lipca. Pruski następca tronu
wyjechał wieczorem z rodziną do Szwajcarii.

Paryż d. 24. lipca. Rząd chiński doniósł
rządowi francuzkiemu, że szef „czarnych flag”
do Chin powrócił.

Londyn d. 25. lipca. Kilka porannych dzien-
ników donosi, że anglo-rosyjskie rokowania mają
przebieg zadowalający i łatwy. Staal i Salisbury
mają dziś ważną konferencję.

Więści o niepokojach w Kabulu dotąd nie
potwierdziły się. Wedle ostatnich doniesień pa-
nuje tam niezakończony porządek.

Kalkuta d. 25. lipca. W Rangapura i Ben-
galii wyrządziły trzy silne trzęsienia ziemi wiel-
kie spustoszenia. Wieś pod Natore w Begalii zni-
kła zupełnie z powierzchni.

Przyjechali do Lwowa d. 25. lipca 1885.
Hotel ŻORZA: W hr. Dzieduszycki z Je-
zupola, W. Boczarski z Potycz, W. Gniwosz z
Katów, J. Janser z Wiednia, K. Tuschberger z
Czerniowiec, G. Basch z Wiednia.

Hotel ANGHIELSKI: A. hr. Łoś z Czyżek,
F. Mais z Wiednia, dr. A. Iskrzycki z Sanoka,
dr. L. Myszkowski z Jarosławia, Z. Jaroszewski
z Warszawy, L. Szechowicz z Oleska, F. Mathias
z Czerniowiec.

POCIĄGI KOLEJOWE.

Ze Lwowa odchodzą:
podług zegara lwowskiego:

Do Krakowa	10.45	4.05	—	4.50	+ 2.35
Do Podwołoczysk	10.27	5.56	—	12.35	+ 4.8
„ (z Podzamczem)	10.58	—	6.07	1.9	—
Do Czerniowiec	—	11.6	6.20	12.20	—

Do Lwowa przychodzą:

Z Krakowa	9.27	5.38	11.33	—	+ 3.58
Z Podwołoczysk	10.26	3.05	—	3.50	+ 2.15
„ (na Podzamczu)	10.12	2.28	—	3.20	—
Z Czerniowiec	10.05	3.35	—	3.30	—

Pociąg nr. 18 nie kursuje aż do 1. listopada b. r.
Gwiazdka są oznaczone pociągi pospieszne.

† Krzyżkiem pociągi kurierskie.
W obwódkach czarnych są godziny nojne, t. j.
od szóstej wieczór do szóstej rano.

Z Krakowa odchodzą:					
Do Lwowa	9.13	10.57	6.12	7.59	10.46
Do Wiednia	5.40	*6.55	—	9.30	3. —
Do Prus	5.40	*6.55	—	7.55	9.30

Do Krakowa przychodzą:					
Ze Lwowa	5.10	9.38	*6.48	2.33	—
Z Wiednia	*8.30	9.50	7.26	9.45	—
Z Warszawy	*8.30	—	—	9.45	5.27
Z Prus	*8.30	9.46	—	—	3.15

C. k. jenerała Dyrekcja anstr. kolei państwowych.

Wyciąg z rozkładu jazdy
wskazy od dnia 1. czerwieca 1885
Przyjazd do Lwowa:

Pociąg mieszany: o godz. 2 min. 10 w nocy z Husia-
tyna, Stanisławowa, Chyrowa, Strjja.
Pociąg osobowy: o godz. 8 min. 5 przed południem z
Stanisławowa, Chyrowa, Strjja, i o godz. 4 min. 15
popołu dnia ze Stanisławowa, Chyrowa, Strjja.

KURS GIEŁDY WIEDENSKIEJ.

Wiedeń dnia 25. lipca 1885
godzina 1. minut 45. popołudniu

Alpiny	38. —	Węg. akcje kr.	290.25
Anglo-Austr.	98.75	Unionsbank	80.60
Kolej Kar. Lud.	244. —	Nordbahn	236.60
Kolej Polud.	135.60	Kolej Alfeld	186.60
Kolej p. Elzb.	301.25	Kolej lw.-czern.	228. —
Węg. Nordostb.	176.75	Wied. Commn.	123.60
Węg. obl. p. z. 109. —		Elbetal	166.60
Węg. cis. losy r. 120. —		Land. Bank	98.10
Zl. ren. węg. 4 1/2% 99.20		Bankverein	101.80
Ros. rubel pap. 1.24. —		Losy węg.	119.60
Galic. indemn. 102. —		Kredytowe	—

Usposobienie spokojne.

Wiedeń, dnia 25. lipca 1885.

godzina 10 min. 37 przed południem

Akcje kredyt.	284.60	Anglo-aust.	—
Kolej Kar. Lud.	244. —	Kolej połudn.	136.25
Unionsbank	80.30	Napoleondor	9.89
Rosyjsk. banku.	1.24	Usposobienie:	ciche

Berlin, dnia 24 lipca 1885

godzina 5 minut 29 po południu

Rosyjsk. banku.	201.10	Akcje kredyt.	464.60
Lombardy	223. —	Galicyskie	99.80
Poż. wschod.	59.90	Austr. bank.	163.15

Lwów, z Izby handlowej d. 25. lipca 1885

1. Akcje na zastawie.

bez kuponu bieżącego płać żądają
bez dywidendy

Kolej galic. Kar. Lud. 200 zł. m. k. 243 — 246 —
„ lwow.-czern.-jass. 200 zł. w. a. 227 — 230 —
Banku hypot. galic. 300 zł. w. a. 274 50 278 50
„ kred. galic. 300 zł. w. a. 225 — 230 —

2. Listy zastawne za 100 zlr.

bez kuponu bieżącego:

Tow. kred. galic. 5 pr. w. a. v.	99 40	100 40
„ „ „ 4 „ „ okres.	90 75	92 —

